

Fylkesmannen i
NORDLAND

Ny kommunelov

Økonomibestemmelsene

Walter Tjønndal
seniorrådgiver

- vinner til Nordlands beste

Kommunenes "grunnlov"

26 år siden forrige gang en ny kommunelov ble lagt frem

Kommunelovutvalget startet sitt arbeid i **2013**

320 hørings svar har bidratt til å forme lovforslaget

En moderne lov

Grunnstammen videreføres

Ny struktur

Klart språk

Kort oppsummering

Lovutvalgets forslag:

- Forslag om videreføring av grunnstammen
  - Balansekravet, finansiere drift med løpende inntekter, skille drift/investering, begrenset låneadgang, inndekningsplikt og ROBEEK....
- Forslag om justeringer og tilføyelser
  - Finansielle måltall (handlingsregler), konsolidert regnskap, bruk av fond til inndekning, strengere minimumsavdrag, strengere ROBEEK-kriterier, låneadgang

Kort oppsummering

Økonomiforvaltningen

- Bestemmelser som stiller overordnede krav til styring og forvaltning av kommunens virksomhet og økonomi over tid
- Lovfestet krav om å utarbeide et økonomireglement
- Plikt til å utarbeide et samlet (konsolidert) regnskap – kommunen som juridisk enhet
- Prinsipper for beregning av selvkost

Kort oppsummering

- Realiserte formuesverdier skal ikke kunne nyttes til drift
- Tilskudd til andre regnes som drift
  - Kan i særtilfeller og på visse vilkår lånefinansiere tilskudd til investeringer i varige driftsmidler som en annen kommune skal foreta
  - Kan i visse tilfeller lånefinansiere tilskudd til investeringer som eies av andre

Kort oppsummering

- Finansielle måltall
  - Kommunestyret får plikt til å vedta måltall for utviklingen av kommunens økonomi.
    - Lokalt skjønn
    - Langsiktige vs. realisme og oppnåelig
    - Handlingsregler – ikke rettslig bindende for budsjetttrammene
    - Forankring og eierskap
    - Veileder fra KS eller NKK? 😊

Nye regler – i generelle trekk

- Ta tidlige grep hvis kommunen har for høye utgifter
  - Mindre rom for å utsette inndekning av merforbruk (forskrift)
  - Plikt til å vurdere budsjettregulering hvis regnskapet viser merforbruk
  - ROBEK skal fange opp kommuner tidligere
  - Aktivitetsplikt/tiltaksplan for ROBEK-kommuner

Økonomiplan

- Forankre økonomiplanen i kommuneplanen
  - Økonomiplanen skal vise oppfølgingen av kommuneplanens samfunnsdel
- Kommunestyret skal fortsatt vedta planen
  - Delegeringsforbud
  - Vedtaksfristene er videreført
- Formannskapet har fortsatt innstillingsrett og –plikt
  - Også for årsberetningen
- Innstillingen skal fortsatt til ettersyn
  - Minst 14 dager
  - Gjelder ikke ved budsjettrevideringer.

Økonomiplan

- Vise utviklingen i økonomi, gjeld og andre langsiktige forpliktelser
- Balanse, realisme, fullstendighet og oversiktighet
- Drift og investering skal settes opp på samme måte
- Obligatoriske oversikter skal utarbeides.
  - Fastsettes i forskrift
- Økonomiplanen mv. skal fortsatt sendes til departementet (fylkesmannen)
  - Frister fastsettes i forskrift

Årsregnskapet

- Utvidet regnskapsplikt
  - Omfatter virksomheter som er en del av kommunen som rettssubjekt
  - IKS og kommunale AS mv skal ikke inngå
  - Rapporteres til KOSTRA
- Regnskapsavleggelse er utvidet til 22. februar
  - Hvis årsregnskapet avlegges med merforbruk, skal kommunedirektøren foreslå endringer i årets budsjett, og dette skal behandles av kommunestyret innen 30. juni.
  - Kommunestyret skal ta stilling til inndekning, treffe vedtak som setter i gang og gir rammer for arbeidet med inndekning

Årsregnskapet

- Årsregnskapet – forslag fra utvalget
  - Bunnlinjen – årsavslutningen
    - Endring i hvordan driftsregnskapet avsluttes
      - Ved merforbruk
        - Plikt til å trekke på disposisjonsfond før endelig avslutning, for å redusere merforbruk
      - Ved mindreforbruk
        - Plikt til å bruke evt. mindreforbruk til å dekke inn tidligere merforbruk og avsette rest til disposisjonsfond, før endelig avslutning

Reglene lovfestes ikke, men tas i stedet inn i forskrift sammen med strykningsreglene.

Årsberetningen

- Vurdere økonomisk situasjon i årsberetningen
- Redegjøre for det økonomiske resultat og stilling, **og** om den økonomiske utviklingen ivaretar handleevnen over tid.
- Redegjøre for vesentlige budsjettavvik, **også** avvik fra premissene for bevilgningen.
- Årsberetningen skal også omfatte måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold.

Øvrige momenter

- Finansreglement videreføres
  - Hovedregler og rapporteringsplikt blir lovfestet
  - Lovfestes tiltaksplikt ved avvik fra finansreglementet
- Låneadgangen
  - Vilkår for å ta opp lån presiseres
  - Kan **kun** ta opp lån til formål som er nevnt i lov
  - Låneadgang – lån til andres investeringer
    - Lånefinansiere engangstilskudd til andres investeringer
    - Særskilte vilkår gjelder -> lovpålagt område m.m.

Låneadgang

- Bare innenfor rammene som kommunestyret har satt
  - Bare til tiltak med bevilgning (unntatt for likviditetslån)
-
- Avdrag på lån
    - Ny regel om minimumsavdrag og dette skal betales
      - Antagelse om at en god del kommuner må øke sine avdrag – basert på KOSTRA-rapporteringene

Låneadgang

– Lån til egne investeringer

- Åpnes for at tilskudd til andres investeringer kan finansieres over investeringsbudsjettet – med lån
- Kun to typetilfeller
- Flere vilkår gjelder, bl.a.
  1. Mellom kommuner ved investering på lovpålagt område
  2. Mellom kommune som eier og selskap på lovpålagt område

– Lån til videre utlån videreføres

– Adgang til å lånefinansiere kjøp av aksjer i rene eiendomsselskaper

Kommunale garantier

- Viderefører forbudet mot garantier til næringsformål
  - Blandet virksomhet
    - over 1/3 næring vil normalt være for mye
- Kan ikke garantere hvis vesentlig økonomisk risiko
- Fortsatt godkjenningsplikt (ikke for små beløp)
- 3 vurderingstema, også ved godkjenningen:
  1. Er det vesentlig økonomisk risiko? (Hvis ja, så er det alltid nei)
  2. Og – er det næringsvirksomhet? (hvis ja, så er det alltid nei)
  3. Og – er formalkrav i forskriften oppfylt?

Når foreligger vesentlig økonomisk risiko?

- Avveining mellom sannsynligheten for innfrielse, størrelse på det potensielle tapet og kommunens evne til å håndtere tapet
- Samlet garantiansvar og realsikkerhet vil kunne påvirke vurderingen
- Garantier som i realiteten er tilskudd, skal ikke godkjennes

ROBEK – i generelle trekk

- **Bokstav a og b videreføres**
  - Budsjetten og økonomiplanen med merforbruk
- **Bokstav c er utvidet**
  - Regnskapet, budsjettet eller økonomiplanen viser inndekning over flere enn to år (ikke vente på hva regnskapet viser, som i dag)
- **Bokstav d, e og f er ny**
  - Regnskapet viser et akkumulert merforbruk som er større enn 3 % av driftsinntektene (etter at disponible fond er trukket fra)
    - Fange opp kommuner med store merforbruk tidligere
  - Årsbudsjett eller økonomiplan er ikke vedtatt innen fristen
  - Årsregnskap er ikke vedtatt innen fristen
- **Kriteriene for utmelding lovfestes**

Lovlighetskontroll – negativ revisjonsberetning

Lovfestet plikt til å kontrollere lovligheten av et vedtatt årsregnskap, hvis to vilkår er oppfylt:

1. Revisor har avgitt negativ revisjonsberetning
  - Vesentlige og omfattende feil
2. Årsregnskapet er ikke endret for å rette opp dette.

Denne plikten gjelder overfor alle kommuner – ikke bare ROBEK

Takk for oppmerksomheten